

Fellesorganisasjonen for barnevernpedagoger, sosionomer og vernepleiere
Juristfirmaet Claes Zangenberg

Deres ref

Vår ref (bes oppgitt ved svar)

2004/423-4, 2004/447-9

2004/612-5, 2004/832-2

Dato

01.09.2004

PUBLISERING AV PERSONOPPLYSNINGER PÅ INTERNETT. VEDTAK OM AVVISNING

Datatilsynet viser til tidligere korrespondanse vedrørende internettsidene psykopat.no, psykopati.no og likestilling.com. Sidene inneholder opplysninger om, og karakteristikk av, personer som har hatt befatning med konkrete barnevernssaker.

Datatilsynet har mottatt en rekke klager og henvendelser vedrørende nettstedene, der det bes om at det gis en avklaring av hvorvidt de aktuelle ytringene reguleres av personopplysningsloven.

Personopplysninger er i personopplysningslovens § 2 nr. 1, definert som "*opplysninger og vurderinger som kan knyttes til en enkeltperson*". Det er på det rene at det publiseres personopplysninger på de omhandlede nettsidene. Enkeltpersoner identifiseres med navn og arbeidssted, og det er i tillegg lagt ut bilder og subjektive vurderinger av flere av de omtalte personene. Datatilsynet legger videre til grunn at det skjer en behandling av personopplysninger etter lovens § 2 nr. 2. Personopplysningene samles inn, sammenstilles, lagres og utleveres.

Personopplysningslovens § 3, 2. ledd avgrenser lovens saklige virkeområde mot behandling av personopplysninger for "*.. rent personlige eller andre private formål*". Datatilsynet har frem til EU-domstolens avgjørelse i den såkalte Lindqvist- saken (6. november 2003), lagt til grunn at privatpersoners publisering av personopplysninger for ulike personlige eller familiemessige formål, omfattes av bestemmelsen. Datatilsynet la herunder til grunn en subjektiv test av formålet med behandlingen. I Lindqvist- saken fastsatte imidlertid EU-domstolen at det ikke kan foreligge "*rent personlige eller andre private formål*" når opplysningene blir gjort tilgjengelig ved publisering på internett. Domstolen benyttet en objektiv test av om opplysningene er gjort tilgjengelig for et **ubestemt antall personer**. **Publisering av personopplysninger på internettsider vil etter dette omfattes av lovens saklige virkeområde.** Det vises her til presumpsjonsprinsippet, slik dette ble anvendt i Rt. 2000/1811 ("Finanger").

Det avgjørende spørsmål i saken, blir om bestemmelsen i personopplysningslovens § 7 kommer til anvendelse.

Lovens § 7 regulerer forholdet mellom personvern og ytringsfrihet. Bestemmelsen begrenser personopplysningslovens anvendelse, der det behandles personopplysninger *"utelukkende for kunstneriske, litterære eller journalistiske, herunder opinionsdannende formål"*. I foreliggende sak er det bare aktuelt å vurdere alternativet *"journalistiske, herunder opinionsdannende formål"*.

I forarbeidene til loven (Ot prp nr 92, 1998-99 s. 82), fremgår det at begrepet *"opinionsdannende formål"* er inntatt for å presisere at journalistiske formål skal gis et **vidtrekkende innhold**. Lovgiver ønsket herunder å klargjøre at begrensningene i personopplysningsloven, av hensynet til ytringsfriheten, også gjelder **enkeltpersoner**, politiske eller ideelle organisasjoner, som behandler personopplysninger som ledd i ulike typer ytringer om samfunnsforhold. Ytringsfriheten omfatter etter dette også andre typer ytringer enn de det er naturlig å karakterisere som ytringer for journalistiske formål, ut fra en alminnelig forståelse av begrepet. Ytringene i foreliggende sak er fremmet av en enkeltperson som ikke driver journalistisk virksomhet i egentlig forstand. I følge forarbeidene, gjelder likevel ytringsfriheten **enhver** som ønsker å ytre seg.

Når det gjelder den nærmere fortolkningen av *"opinionsdannende formål"* i § 7, gir forarbeidene eller øvrige rettskilder ikke direkte fortolkningsstøtte. Forarbeidene fastsetter at grensedragningen i noen grad bør klargjøres gjennom praksis. Dette innebærer at fortolkningen av bestemmelsen, i utgangspunktet skal foretas av Datatilsynet (jf. Ot. Prp. nr 92 1998-99 s. 107). Forarbeidenes generelle merknader gir imidlertid samtidig uttrykk for at avveiningen mellom ytringsfrihet og personvern reiser så prinsipielle spørsmål, at det bør gjøres til gjenstand for en demokratisk prosess gjennom Stortingsbehandling, å vurdere hvilke regler som skal gjelde for journalistisk virksomhet (Ot. Prp. nr 92 1998-99 s. 80).

Datatilsynet er av den oppfatning at behandlingen av personopplysninger på de aktuelle internettsidene, isolert sett krenker personvernet. Samtidig kan innholdet totalt sett imidlertid sies å utgjøre samfunnskritikk, ved at barnevernstjenestens og domstolenes behandling av aktuelle saker, stilles i et kritisk søkelys. Det fremstår følgelig i foreliggende sak som uklart om ytringene skal anses som opinionsdannende eller ikke. En innskrenkning av ytringsfriheten vil utgjøre et inngrep i grunnleggende rettigheter, og vil etter legalitetsprinsippet kreve klar hjemmel i lov. Datatilsynet er av den oppfatning at § 7 ikke kan sies å oppfylle dette kravet. Europeiske menneskerettskonvensjon artikkel 10 (2) stiller også krav til inngrepshjemmelens klarhet når ytringsfriheten innskrenkes, jf. den såkalte Sunday Times- saken (26/04/79) avsagt av Menneskerettsdomstolen.

Datatilsynet har etter dette kommet til at saken må avvises. Tilsynet gjør herunder oppmerksom på at personopplysningsloven skal gjøres til gjenstand for etterkontroll i 2005. Datatilsynet vil i dette arbeidet be om at bestemmelsen i lovens § 7 gjøres klarere.

Datatilsynet understreker videre at straffelovens §§ 246, 247, 390 og 390 a, kan komme til anvendelse i foreliggende sak. Vurderingen av om offentlig påtale skal

reises, faller imidlertid inn under påtalemyndighetens kompetanseområde. Hvorvidt saken skal fremmes etter reglene for private søksmål, må klager selv vurdere.

Vedtaket om avvisning kan påklages etter forvaltningslovens kapittel VI, **innen 3 uker- tre uker**. Klage rettes til Datatilsynet. Overordnet klageorgan er Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

Med hilsen

Georg Apenes
direktør

Christian With
rådgiver
(saksbehandler,
telefon 22 39 69 00)

Vedlegg: klageskjema

Kopi uten vedlegg:

Rune Fardal, Fjellveien 74, 5019 Bergen
Justisdepartementet v/Knut- Erik Sæther og Gjermund Mathisen
Politidirektoratet v/Bente Storruste
Forbrukerombudet v/Bente Øverli
Advokatfirmaet Schjødt v/Trine Lise Novsett
Barne- og familiedepartementet